

Wat blijft komt nooit terug

Jan Eijkelboom

bron

Jan Eijkelboom, *Wat blijft komt nooit terug*. De Arbeiderspers, Amsterdam 1979

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/eijk005watb01_01/colofon.php

© 2018 dbnl / erven Jan Eijkelboom

Borborygmes

Mijlen leg ik soms af
snachts in dit grote huis,
sluipend om niemand te storen
als ging ik uit roven en moorden
terwijl ik integendeel vlucht
voor wat zich zo geducht voordoet
in nissen, achter ramen,
het meest nog in mijn hoofd
dat maar niet thuis wil raken.

Soms blijf ik doodstil staan,
luisterend naar de schijf
die wentelt in de meterkast,
de borborygmes van mijn darmen,
tot ik terugkeer naar de warme
keuken, waar ik nog stiller stap
om de vier katten niet te storen.
Toch komt er een naar voren,
rekt zich en loopt met hoge staart
mijn broekspijp tegemoet.
Ik noem heel zacht zijn naam,
hij antwoordt met gespin.
Ik ben bevrijd, laat hém de nanacht in.

Twee liedjes van een dwaas

1

Een tamme haas en een gespikkelde kat
krijgen bij mijn haard te eten
en slapen op mijn mat,
en beiden zijn zij aangewezen
op mijn bescherming en mijn wetenschap,
zoals ik steun krijg van een hoger macht.

Ik schrik 's nachts wakker met de vrees
dat ik hun eten zal vergeten,
ze niet te drinken geef,
de deur niet sluit, waarna de haas onwetend
het veld in rent totdat zij heeft gevonden
het zoete hoorngeschal, de tanden van de honden.

Ik draag een last, die is misschien te zwaar
voor mensen die geregeld denken;
wat kan ik dan, een dwaas
vol hersenspingsels die maar stuurloos zwenken,
wat kan ik anders doen dan God te bidden
dat hij mijn taak wat wil verlichten.

2

'k Zat op mijn krukje bij het vuur te slapen.
De kat lag slapend op mijn schoot.
Wij vergaten ons af te vragen
of ik de deur wel sloot
en waar de bruine haas kon wezen.
Wie weet hoe zij de wind inzoog,
zich op twee poten heeft verheven
eer zij goed wist wat haar bewoog,
roffelde, en was verdwenen?
Als ik maar tijdig was ontwaakt
en haar geroepen had, wellicht
was zij daarvoor gezwicht,
zij die, misschien, nu heeft gevonden
het zoete hoorngeschal, de tanden van de honden.

(naar W.B. Yeats)

Het wiel

's Winters willen wij de lente
en in de lente liefst de zomer,
en als het wemelt in de heggen
zeggen wij: laat de winter komen.
En daarna is er niets meer goed:
het voorjaar komt er niet meer aan.
Wij weten niet dat in ons woedt
verlangen om maar dood te gaan.

(naar *W.B. Yeats*)

De kleine komedie

1. Inferno

Nel mezzo del camin di nostra vita

Toen schrok ik wakker in een donker bos.
Ik was verdwaald in 't midden van mijn leven.
Dat wat ik vasthield liet mij zomaar los.

Van kindsbeen was de liefde mij gegeven.
Leven had nooit veel pijn gekost.
Toch is mij alles nu om 't even.

Wel had ik nooit iets opgelost,
altijd maar liever meegegeven
en wás er iets, dan had ik dorst.

Rond liep ik in een gouden nevel,
van gods gebod naar 't scheen verlost.
Maar daar is niets van heel gebleven.

Erger dan wanhoop is het kwaad
dat mij hier doodstil gadeslaat.

2. Purgatorio

Troost is er in muziek,
elegisch, niet te dik.
Versterkend is ook poëzie
en mijn Vergilius heet Yeats:
‘Een oude man is maar een nietig ding,
een stukke jas rondom een stok, tenzij
de ziel al handenklappend zingt en luider zingt
bij elke rafel in zijn sterflijke kledij.’

Natuur helpt soms wel mee.
Geen boterbloem,
geen weegbree in de berm.
Dat zou teveel zijn nu.
Maar weiden donkergroen
onder een grijze lucht,
dat is genoeg.
Het bruine riet voorbij de dijk,
het water waar ik inloop met mijn laarzen,
het klein geklots (geen brede baren).
Ik ga niet verder ook en als
een Broedertrouw wat golven maakt
doe ik, bijna gehaast, een stap terug
zodat het kille grauwe water
net niet naar binnen glipt.

Als Hein mij haalt zal ik gelaten zijn,
maar 'k zoek hem niet, tenzij in groter pijn
dan wat de ziel het zingen deed vergaan.
Misschien dat dat terugkomt, later:
een zingen haast niet te verstaan,
een kurkdroog handgeklap en
weg
ben
ik,
a tattered coat upon a stick.

3. Paradiso

Toch maar liever blijven leven,
iets langer dan een eeuw als 't kan,
zonder kanker alsdan en op jenever,
gebakken paling en al wat
niet mag op dokters flets gezag.

Alleen moet ik weer klein beginnen
om het gevecht alsnog te winnen,
al loopt het altijd eender af.

Kijk naar de spreuwen in de heg,
hoor hoe je dochter roept
dat het begint te sneeuwen,
ruik door je kegel heen
hoe moeder aarde toch
nog een nieuwe lente baarde,
voel hoe in 't smalle bed
je warmte uitgaat naar een ander
die bijna vreemdling werd
- toen ik verdwaald was zeker -
maar die toch beter
dezelfde blijven kan,
als 't mag.

Maar sneeuw en bloesem dwarrelen vergeefs
als niet de geest boven de waatren zweeft,
het zwarte water dat maar staat
of helder door de vingers glipt.
Niets is er dan wat eeuwig is:
het schone van de kunst
dat soms natuur passeert,
het rusteloos vernuft
dat door de wolken scheurt
waarin ons doffe hoofd,
ons bange hart, ons vege lijf
te gretig hangen blijft.

Bedenking

De opgeschreven sneeuwvlok blijft wel liggen
maar wordt snel toch een snipper papier.

Moeilijk moment

Net als ik op 't café-toilet
in de verschoten spiegel kijk
barst er een bloedrivier
mijn oogbal binnen.
Ook wordt het ademen beperkt:
de refusal is nog aan 't werk.

Toch weet ik in mijn ademnood
dat het maar even duurt,
dan kan het weer beginnen,
de zoete levensdood.

De stortbak heet Silentium.
Grijs bovenlicht zakt om mij heen.
Een vrede buiten kijf
vult mij, die net niet stierf,
van top tot teen.

De drinker

Hij doodt de tijd - er zit niets anders op.
Geen hulp meer van de heupfles sterke drank
die in het water wordt gekeild,
met dop en al verzwolgen wordt.

Uitgedrukte peuken vóór 't ontbijt
brandmerken 't kastje naast het bed;
een plastic beker alka seltzer
bruist als champagne in de badcel.

Z'n lichaam werkt niet mee, de warme
blubber van de walvis die diep
de oceaan induikt, het gapend wit.
Het ettert om de haak. De lijn schiet strak.

(naar Robert Lowell, fragment)

Koning Alcohol

Ik drink me elke dag weer dood
en sta als Lazerus weer op
met nog een graflucht om mij heen
die als bij toverslag verdwijnt
wanneer Hij mij een kelk aanreikt
vol koel en helder vocht
dat dan nog jong en klaar mag heten
al zal je later op de dag weer weten
dat Oude Snik of Oude Vlek
- bestaan die merken nog? -
op elke fles zou moeten staan
die door de slijter wordt gesleten.

Genezen

Toen uit het schimmenrijk
ik was teruggekomen
vielen de blaadren van de bomen,
stond hun skelet alweer te kijk.

Tegen een mast van roestvrij staal
klepperen hel twee nylon koorden,
geluid dat je als kind nooit hoorde.
Toen stond er nog een houten paal
en woei de wind ook uit een noorden
dat minder kil leek, minder schraal.

Toch dreven op het water schotsen
wanneer het later winter werd.
De haven werd ermee versperd
als nu mijn schrijftafel met
slordige papieren rotsen
vol dreiging, woede en verwijt,
die ik weer slim en koel bestrijd.

Ik ben, kortom, geheel terug.
God hielp mij toch de brug weer over,
de ijzige bedoening in
van leven-met-een-zin.

Verandering van weer

Drie keer, dat weet ik, scheen de zon.

Zaterdagmorgen op het volle plein
met links de Bavinckschool
en rechts de populieren
zat ik stil op een bankje in de zon
te kijken hoe de grootste klieren
vochten wie meesters fiets
wegzetten mocht in 't hok.
Ik deed geen tikkertje, ik stond geen bok.
Ik zat maar roerloos in mijn schone goed.
Want vrijdagavond gingen wij in bad
en dan was smorgens altijd weer een kwelling
de stug gebreide onderbroek,
het planken hemd, de zwarte
wollen kousen, al wat je vel ging
schaven als je begon te lopen,
laat staan hollen.
Maar op dat bankje in de voorjaarszon
drong warmte door mijn kleren tot mijn huid
en 'k wist dat als ik op zou staan
ik mij weer soepel kon bewegen.
Ik deed het niet, nog niet.
Ik liet des Heren zegen
doordringen tot mijn vel en, dacht ik,
tot mijn ziel.

De tweede zon
scheen op de Engelenburgerkade.
Ik reed er in mijn pofbroek op de fiets.
Een herfstig tegenlicht
kwam over de Catrijnepoort
en wierp de schaduw van halfopen luiken
over de gevel van een oud pakhuis.
En in mijzelf lag plotsling opgetast
een vracht geluk zo bijna niet te tillen
en toch zo licht, dat ik had willen
doorgaan, die poort door en het water over,
de wereld in en nooit terug,
terwijl ik hier toch thuis behoorde
zoals ik nergens thuis zou zijn.
Wat niet meer telde was de pijn
van jong te wezen, worstelend met God,
de worggreep van Calvijn
nog om de strot.

Die stille zon, dat lichtende moment -
het is maar eventjes gebleven.
Binnen de week was alles bijgezet,
meer dood dan levend, in een echt sonnet.

De derde zon zag ik het helst.
De trein reed door besneeuwde velden.
't Was oorlog, de vermoeide helden
spraken van spek en rookten eigen teelt.
Ik zat ertussen mijn Latijn te leren
en wist wanhopig dat mijn slechte beurt,
straks in de klas, toch niet te keren was.
Ik had weer veel te veel in Slauerhoff gelezen.
Toen keek ik uit het raam en zag
in glinsterend wit licht
de landweg waar ik had gelopen
als kleine jongen met mijn opa,
te vroeg gepensioneerd, nog kwiek ter been.
Hij nam mij overal mee heen.
Wij liepen eindeloos en nimmermoe.
Ik zat in 't gras, ik rook opnieuw zijn pijp
en wist dat ik mijn jeugd al had verlaten
en dat het nooit meer goed zou raken.

Ik denk dat nog wel af en toe.

Gedragen kleding

1

Hun eens per week gewassen voeten
in veelvuldig gedragen sokken
in eeuwig gepoetste bottines
gingen tweemaal 's zondags ter kerke
in onwennig statige tred.

Jij, vader, sprong er nog uit
in je dure lakense jas,
je streepjesbroek die
- hoe is het godsterwereld mogelijk -
fantasiebroek genoemd werd
(en misschien nog wel wordt).

Door een broeder werd je berispt
toen jij, op klaarlichte zondag,
een brief op de post ging doen
en daarmee andren liet werken
terwijl het nog sabbat was
(ook droeg je een zomerkostuum).

Tussen dat volk bleef je leven,
goedsmoeds. Ik heb 't ze nooit vergeven.
Jou wel, maar veel te postuum.

2

Dan was er die kennis
die niet naar de kerk ging
maar wel steeds de schrift
in het midden bracht.
Hij heeft meer verstand
dan menig predikant,
zo werd van hem gezegd.

Ook hij stapte op zondag
statiger dan anders
maar wandelde liever
- alleen, ongetrouwd -
in 't lommerrijk stadspark
en sprak dan van 'deez' tempel
van ongekorven hout'.

Iedere ketter heeft zijn letter,
zei eens mijn moeder fel.
Zo had ik haar nooit gehoord.
Ik schrok, al bekoorden
zulke snel rijmende woorden
mij wel.

3

Ik heb dat rare geloof
als een jasje uitgedaan.
Ik was nog maar veertien jaar
en voelde mij begenadigd,
als was er een wonder geschied.
Toch, zonder kleerscheuren
is het niet gegaan.
Later kwam het beseft:
je bent voorgoed beschadigd,
te nauwer nood gered.

Ik trok geen jas uit
maar een huid en
moest het voortaan zonder doen,
moest achter een
- door de geest uit de fles -
snel opgetrokken rookgordijn
verdwijnen voor wie alles ziet,
ook al bestaat hij niet.

Bankastraat

Van wat ik weet is veel begonnen
binnen dat vreemde stukje straat.

Waar nu een schooltje staat
lag, diep, het voetbalveld
waar ik een generaal te paard
landstormers toe zag spreken.
De vilten windsels om hun benen
beklemden mij meer nog
dan barse en toch iele kreten
die uit die officierskeel kwamen.

Aan d' overkant, ook in het groen,
stond toen de MTS-kantine.
Daar toonde in die dagen
van rijwielplaatjes met een gat
voor werkelozen die nog fietsten
en van het hoge boord
met vleugelklepjes om de keel
van dr. H. Colijn
de luchtbescherming hoe
het gas van Wereldoorlog I
alsnog kon worden uitgebannen
door snel een masker voor te hangen.

Maar drie jaar eerder op diezelfde plek
hielp ik Marietje uit de Ceramstraat
- al was 't geen jongenswerk -
behoedzaam bij het touwtjespringen.
Ik koesterde haar hand,
zo koel als 's zomers ijs,
heel even maar en toch zo blijvend.

En 'k weet bijna de tegel in 't trottoir
dicht bij de hoek van de Oranjelaan,
waarop ik plotseling wist
waarom de aarde rond kon zijn
en mensen op het zuidelijk halfrond
toch niet naar onder vielen,
en mét hen al dat water.
Zij immers zagen 't zwerk recht boven zich,
net zoals ik het zag,
die dag
en alle dagen later.

(voor de bewoners van nr. 60/62)

Wijnhaven

Stutten, die ook alweer gaan rotten,
verhindren 't huis om in te storten.

Klimop drong door de ramen heen
zodat het in november scheen

of in die wankele warande
nog mensen zorgden voor hun planten.

Maar dat bedrieglijk groenfestijn
is nu van een verschrompeld bruin,

terwijl van buiten kale ranken
het huis omknellen en verankren.

Tot aan dit wankel evenwicht
een kat, een zwerver, ik wellicht

een einde maakt en mét de stenen
straks in de haven is verdwenen.

Een lauwe vloedgolf geeft nog aan:
hier heeft een deftig huis gestaan

waar eens bepruikte kooplui zagen
hoe in de wemelende haven

het lager volk de winst opracht
die bij droeg tot hun kalm gezag.

Alleen het water bleef in leven,
en 't huis. Maar dat nog slechts voor even.

Kromme Elleboog

Het laatste huis wordt afgebroken.
Geen stijl. Geen geveltje op vlucht.
Een halve eeuw maar heeft het hier geroken
naar gas en bloemkool, oudervrucht.

En toch, die ronde lichte vlek
boven de smalle schoorsteenmantel
is door de sloper blootgelegd.
De trap heeft nooit zo mooi gekanteld

als nu de treden zijn geslecht.
De lijst van tengels met daartussen
gescheurd berag, was ooit bedekt
met gele rozen, mauve lussen.

Nu lijkt het op een schilderij
dat ik in Gubbio zag hangen.
't Was op een open gaanderij.
Zon, wind en regen hadden

het bruin gebarsten linnen
van verf en tekening ontdaan.
Eens zag men hier een veldslag winnen,
volgens een bordje onderaan.

Maar in de Kromme Elleboog
heeft niemand ooit een slag gewonnen.
Er was een dak. Dat hield het droog.
Iets anders is er pas begonnen
toen, even, dat berag bewoog.

Postkantoor

OVERIGE BESTEMMINGEN

stond in graniet gehakt
boven de brievenbus
van 't oude postkantoor,
dat was van baksteen
en bekroond met torens
die eens een architect verzon
omdat een metselaar dat kon.

Nu hebben wij het PTT-gebouw
van parelgrijs beton,
ontworpen door het Cemsto-hoofdkantoor,
en boven de metalen brievenleuf
is een rood plastic bandje vastgeplakt
waarin een ambtenaar met lettertang
dit tekstje heeft geperst:

OVERIGE BESTEMMING

Zo heeft een ieder toch zijn remming.

Tuin Dordrechts Museum

Als ik gestorven ben
zal in de tuin van dit museum
boven het warrig bladerengedruis
een merel net zo helder zingen
op net zo'n late voorjaarsdag.

En ik, ik zal er niet meer zijn
om door dit zingen te vergeten
dat ik moet sterven mettertijd.

Maar aan de andre kant zal ik
- je weet maar nooit -
veel langer leven dan die vogel.
En als ik toch onder de zoden lig
dan zal mijn zoon nog eens
een merel net zo horen klinken
op net zo'n late voorjaarsdag.
En hij zal weten wie ik was
en ach, een vogel weet van niets.

Maar aan de andre kant alweer:
als merels aan hun vaders konden denken,
wellicht dat ze dan krasten als een raaf.

Een haan kraait

De schreeuw van wie
de zon doet opgaan
helemaal in z'n, met
prachtvolle veren bedekte,
eentje. Triomf
die als doodscreet
kan worden verstaan.
Zoals, andersom,
de schreeuw van wie
heelhuids ter wereld komt:
in woede en pijn
je moeder verlaten en
dan toch luidkeels
willen leven en leven.
Onbegrijpelijk, later.

Wat blijft komt nooit terug

Nevelverscheurend
kraait een haan
vanuit onzichtbare tuin
achter vage huizen,
het rozerood van de dageraad
al in top.

In een andere tuin
voerde ik grootmoeders kippen
nadat een andere haan
mij had gewekt
op de donkere vliering
die geurde naar appels.

Ik hoor dit nu,
ik zie dat nog.
Het blijft bij me en
ik kan het niet vasthouden
al zou ik zelf
een kippenhok gaan bouwen
(ik zou dan trouwens
ter vervolmaking
die gedempte stinksloot
achter de tuin ook
opnieuw moeten graven).

Pictures in your head

Beweging zit er niet in:
het zijn stills uit een movie,
meestal stom,
soms met geluid,
kreten van vogels bijvoorbeeld,
zelden een stem.
Ze komen terug, steeds vaker.
Er komen er ook wel bij.

Duizenden plaatjes in
een o zo zwaartillend hoofd.
Je zit er maar mee
op de achterste rij
van je eigen theater.

*Impasse***1**

Ik liep in een straat
die doodliep,
op het spoor van iemand
die hier gelopen had
maar die nu dood was.
In kieren tussen de keien
groeide fris gras
want doodlopende straten
bieden meer levenskans
dan straten die doorlopen
naar mensen die
nog volop leven.

2

Ik ga kapot -
dat staat boven water
als een meerpaal die
nodig moet worden vervangen.
Er hangen wieren aan,
er bloeien planten in scheuren.
Ik zie dat nog niet gebeuren
bij van die nieuwe
ijzerhouten palen
die de volgende oorlog
nog best eens konden halen.

Pisces

You're like a big carp
on the bottom of a pond,
zei eens mijn Londense vriend.
Nu ja, ik had ook liever
een forel willen zijn,
tegen de stroom in
haar kuit verschietend.
Ofwel een salamander
die graag de sloot uitklimt.

Ontmoeting

Wanneer ik vluchtig en per ongeluk
- bij toeval haast -
haar hand aanraak
merk ik een niet te voelen
tegendruk.

En zoals iemand die verdrinkt
of van een hoge toren valt
zijn leven, naar men zegt,
aan zich voorbij ziet gaan,
zo vouwt zich plotseling een
toekomst voor mij open
die mij doet duizelen
en waakzaam maakt.

Ik zie mij naast haar lopen,
bij haar naar binnen gaan,
ik zie de bloemen staan
waarin ik haar begraaf,
ik hoor haar lachen en dan snikken
als ik niet blijven kan.
Het klein geluk
dat ik haast had bereikt
lijkt verder weg dan ooit,
voor eeuwig uit de tijd.
In het verborgene bloeit
korte liefde op en sterft
aan onvermogen
tot duurzaamheid.

Ik geef haar kalm een hand
en laat haar gaan,
nog zonder veel verdriet.
Of niet, of niet, of niet?

Dat je bestaat

Dat je bestaat
dat ik je meemaak
dat ik met je mag
doen wat je wil,
jezus wat is dat goed.

Dat je bestaat
dat ik zo vaak
niet naar je toe
kan gaan en jij
nog minder naar mij,
christus wat doet dat pijn.

(Zo blijft de bleke nazarener
zich altijd nog wreken:
bij wijze van spreken)

Klaaglied**Un seul être vous manque et tout est dépeuplé (*de Lamartine*)**

De mist druipt van de takken van de bomen
die nauwelijks nog zichtbaar zijn.
Zelfs de lantaren voor je huis
bereikt niet meer de struik
die al verschoot van kleur
nog voor je 's morgens vroeg
je deur dicht sloeg, de stad verliet.

't Is alles togedekt, maar slapen kan ik niet.
Verdoofd dwaal ik door oude straten
van jou, van iedereen verlaten,
al gaan er nog veel rond
van plek naar plek als hadden zij
een doel, een hand voor ogen.
De grote zinsbegoocheling gaat
door en door en door.
En toch, jij bent er niet.

Wel hoor ik soms je stappen
zo licht en zo beslist,
ik zie je lijf binnen je warme kleren,
je lichte ogen in je donker hoofd,
en denk: ze heeft beloofd
heelhuids terug te keren.
Maar nu, je bent er niet.
Verdriet drupt uit de takken van de bomen.

Hooglied

In de verte ben ik al bij je,
toch wil ik steeds naar je toe,
tegen je aan gaan staan,
bij je naar binnen gaan.
En ook dat is nog niet genoeg.

Door je heen wil ik gaan,
mij omkeren en dan
je prachtige hoofd
half naar mij omgedraaid
op je prachtige rug zien staan.

Ingres heeft dat geschilderd
en die is toch al tijden lang dood.
Zelf kan ik nooit meer sterven
en jij blijft voor eeuwig mooi bloot.

Schilderij, Duits, 19de eeuw

Dit is de liefde:
stilstand van de tijd.
De jongeling die met het meisje
in suizend onbewegen
de steile rots afspringt.

Tussen Teutoonse sparren heeft,
onhoorbaar tandenknarsend
boven een stalen baard,
de man te paard
- rivaal of vader -
het zwaard vergeefs ontbloot.
Zie ook de tanden van de honden
die doodstil grommen aan de rand.

Tanden en zwaard bereiken nooit het paar.
Het paar haalt nooit de grond.
Het blijft ontheven in een val
die op een dans lijkt,
zo losjes houden zij elkander
bij de hand en bij
de smalle leest.

Dit is de tijd die blijft,
omdat er niets beweegt.

Uit een poesie-album

Ik schonk en hield niets achter,
jij nam het gretig aan.
Dit geven en dit nemen
wil maar niet overgaan.

Je durft het niet te denken
dat dit zo blijven kan.
Maar elk moment van schenken
word ik er voller van.

Ik barst nog uit mijn voegen
en stroom dan toch niet leeg.
Niet uit te putten immers
is wat ik van je kreeg.

't Getemde hert

Zoals de jagersman na zware jacht,
waarbij hij 't wild hem toch nog zag ontsnappen,
een plek zoekt waar hem rust en koelte wacht
met honden die berooid naar adem happen:
zo kwam, toen al mijn aandacht ging verslappen
en heel de strijd mij reeds verloren leek,
het hert terug met delicate stappen,
haar dorst te lessen aan de zelfde beek.
Zij bleef daar staan, terwijl ze zachter keek;
zij vluchtte niet, maar heeft het goed gevonden
dat ik haar over flank en poten streek,
die ik daarna met touwen heb gebonden.
    Vreemd, dacht ik, dat zich willoos geeft
    die zich zo wild verdedigd heeft.

(naar *Edmund Spenser*, 1552-1596)

Hunting

The land I tread is neatly tilled,
for every man must do his duty;
just Nature gives the busy wealth,
to melancholics shows her beauty.

The pale blue sky is almost grey
behind the smoke from burning weeds;
the same shade had your distant eyes
when they observed my futile deeds.

Already with indifference,
forgetting bitterness and pain,
I shoot the madly running hare.

But when I hold it in my hands
and feel its warmth, its little hairs,
I've lost your loveliness again.

Anthologia Greca, nrs. 60 en 66

't Zilvervoetig meisje dat zich waste
had borsten als vergulde appels
en met een huid als melk die stremt.

Haar billen, rond en sidderend,
draaiden om elkander met een huid
die vloeiender dan water was.

Haar hand, de vingers wijd gesperd,
bedekte haar zwellende Eurotas
niet helemaal, maar voor zover.

X

Toen op een goed moment ik Prodice alleen zag staan
heb ik, haar knieën omvattend, dit verzoek gedaan:

‘Red een man die bijkans ten onder gaat,
geef de adem terug die zijn lichaam verlaat.’

Zij begon te huilen, heeft daarna haar tranen gebet
en mij met tedere handen het huis uit gezet.

(naar *Rufinus*, ± 100-150)

Eurotas: de zeestraat tussen Attica en Euboia

Zwarte sonnetten

*Achteraf***1**

Met moeite weet ik nog
dat ik je vreselijk kon haten
als ik je knoken hoorde kraken
op je te punctuele tocht
naar bed, en hoe ik vocht
om zelf maar niet in slaap te raken,
want wat ik van mezelf niet mocht
was alles wat jij niet kon laten:

de stipte plicht, het strikt geloof.
Hoewel ik toch mijn hoofd meeboog
voordat wij onze speklap aten,
want grieven wilde ik je niet.
Maar ik kon niet meer met je praten,
ik vreemdeling, die van je hield.

2

Toen werd je ziek op gruwelijke wijze.
Geliefden sprak je toe op barse toon.
Ik was degeen die je weer kalm kon krijgen.
Ik werd de vader, jij de zoon.
Nog later lag je hulpeloos te hijgen
door buizen in je strottehoofd.
Je kon me met geen woord bereiken
al wou je wel: je mond bewoog.

Pas later durfde ik beseffen
dat je me over sterven sprak,
en of ik dat niet kon beletten.
Maar toen dan toch de dood aanbrak
was je opeens zo indrukwekkend
als een Romein, uit steen gehakt.

Egidius

Ik zag je nooit, de laatste jaren.
Jij was in wetenschap verdiept,
het kunst- en vliegwerk dat je schiep,
en ik in kranten en in jonge klare.
Toch was je bij me als ik riep,
en soms vanzelf. Niet te bedaren
was ons plezier wanneer de zware
ernst van anderen werd uitgesliept.

Maar nu je dood bent mis ik je, altijd.
Misschien omdat de mogelijkheid
je ooit terug te zien ontbreekt.
Misschien omdat ik 's nachts soms weet
dat je jezelf niet had vermoord
als ik je angst had aangehoord.

Een schilder

Op dijkjes langs de balkegaten
stonden wij stil te schetsen in de kou,
en dan maar over kunst en toekomst praten
als jij in elk geval een schilder wezen zou.
Ik wist nou nooit eens wat ik worden wou
en kon mezelf soms om die vaagheid haten.
Maar onder mijn bewondering voor jou
school toch *dédain* voor missers en hiaten

bij iemand die te weinig boeken las.
Jij slikte dankbaar, of het manna was,
al wat ik je vertelde over morgen
en over wat er vroeger is geweest.
Je schildert nu decors in Avereest,
in godsdienstwaan gekerkerd, of geborgen.

Gered

Op een nacht lag ik wakker en hoorde
mijn hart niet meer slaan.
Ik ging dus dood, niet uitverkoren
of wedergeboren. Ontdaan
dacht ik: voor eeuwig verloren.
Ik had, als ik kon, wel op willen staan
maar waarom zou ik mijn ouders storen?
Het was gedaan, het was gedaan.

'k Viel in slaap onder stil geschrei,
was bevreemd toen het ochtend werd.
Angst begon later te tanen,
vooral toen de meester eens zei:
bekeringsen gaan gepaard met tranen.
Ik had gehuild, was dus gered.

Zes vertalingen naar Emily Dickinson

That Love is all there is...

Dat liefde alles is
is al wat wij van liefde weten;
en 't is genoeg: het hijstouw raakt
van een te zware last versleten.

I years had been from home...

'k Was jaren weg van huis geweest.
Toen stond ik er, de deur was dicht;
ik durfde hem niet opendoen
omdat een onbekend gezicht

mij niet-begrijpend aan kon zien
en vragen wat ik wou.
Ik zocht een leven dat misschien
daar niet meer wezen zou.

Ik keek van raam naar raam,
zocht stuntlig naar een woord.
De stilte van een oceaan
sloeg stuk tegen mijn oor.

Ik lachte met een lach van hout.
Dat angst voor deuren heeft
die dood en dreiging heeft aanschouwd
maar nimmer heeft gebeefd!

Ik legde op de klink
een aarzelende hand,
omdat zo'n deur soms openspringt,
en wie houdt dan nog stand?

Ik trok mijn vingers t'rug
als waren ze van glas.
Ik hield mijn beide oren vast,
nam als een dief de vlucht.

The soul selects her own society...

De ziel verkiest haar eigen maatschappij,
trekt dan een lijn;
dring u niet op aan zulk een goddelijk
getweeën zijn.

Onaangedaan hoort zij hoe 't rijtuig stopt
bij haar bescheiden poort;
een keizer knielend op haar mat
wordt nauwelijks aangehoord.

Ik weet het: uit een wereldmacht
koos zij slechts één;
toen sloot zij heel haar aandacht af
als steen.

The murmur of a bee...

Het zoemen van een bij
verleidt als toverij.
't Is makklijker te sterven
dan iemand te vertellen
hoe dat geschiedt.

Het rood op gindse helling
maakt mij een willoos ding.
Als iemand daarmee spot -
pas op: het komt van God,
meer is het niet.

De opkomst van de zon
brengt mij op hoger plan.
Als iemand ernaar vraagt -
Kunstenaar, vertel het maar,
die mij zo schiep.

A light exists in Spring...

Er is een licht in 't voorjaar
dat in geen andre tijd
op die manier te zien is.
Als maart maar net verschijnt

staat er op stille heuvels
een kleur geheel apart,
voor wetenschap te moeilijk,
te voelen slechts met 't hart.

Hij wacht daar op het grasveld,
hij toont de verste boom
tegen de verste helling;
ik hóór bijna zijn toon.

Dan, als de einder opstapt,
de middag afscheid neemt,
zo zonder iets te zeggen,
laat hij ons weer alleen.

Wij voelen hoe verlies
tot ongenoegen groeit,
alsof een sacrament
door handel werd verknoeid.

If I shouldn't be alive...

Als de roodborstjes komen
en ik leef niet meer,
geef die met de rooie das
een kruim te mijner eer.

Als ik je niet kan danken
daar ik het leven liet,
weet dan dat ik mijn best doe
met lippen van graniet.